СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 160. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 11 липня 1934.

VOL. XLII. No. 160. Jersey City, N. J., Wednesday, July 11, 1934. THREE CENTS.

ПОЛІЦІЯ РОЗГАНЯЄ СТРАЙКАРІВ ҐАЗОВИМИ БОМБАМИ

СТРАЙКАРІ НАПАДАЛИ НА СТРАЙКОЛОМІВ І НА ПОЛІЦІЮ, ЩОБ СПИНИТИ ПРАЦЮ НА ФАРМІ.

БРАЙТОН (Н. Дж.). — На Сібрук фармі вже третій тиждень тягнеться страйк фармерських робітників. 300 страйкарів напали з камінням та з палками в руках на страйколомів, коли ті виводили трактори на працю. Поліція, що охороняє страйколомів, старалася розігнати страйкуючих ґазовими бомбами, що витискають сльози з очей і змушують пчихати. З обох сторін кілька осіб покалічено й побито.

Поліція й пожежники нарешті відігнали страйкарів, арештувавши притім 26 осіб. Барак, у якому мешкали робітники, спалено. Місцева влада звернулася до ґубернатора стейту, щоб він прислав стейтову поліцію на допомогу місцевій поліції. Ґубернатор ще не дав свого рішення. Страйк зорганізувала юнія консервних робітників, бо власник фарми п. Сібрук, хотів зменшити платню робітникам до 17 центів за годину, як мужчинам так і жінкам однаково. Він каже, що до цього його змушують ті умови, на яких він дістав позичку з федеральних фондів, даючи зобовязання платити робітникам не вище певної суми.

Сібрук каже, що в квітні була умова, що мужчини мають отримувати 30 центів, а жінки 25 центів на годину. Коли страйк потягнеться далі, то фарма, яка складається з трицять двох тисяч акрів, потерпить величезні страти й багато її продуктів згинуть несконсервованими.

В КАЛІФОРНІЇ СТРАЙК ТРЕВАЄ ДАЛІ.

САН ФРАНСІСКО. — Перемирна комісія, яку призначив президент Рузвелт для полагодження страйку портових робітників, почала публичне переслухання справи страйку. Але це не зменшило того напруження, яке панує тут від часу останніх кривавих подій. Пристані і доїзди до них все ще охороняють військо і поліція.

Загроза загального страйку всіх юнійних робітників ще існує далі, якщо перемирна комісія не зможе наладити справи порозуміння між робітниками й роботодавцями.

СКІНЧИЛИ РОЗСЛІД ЛЕТНИЧОЇ СПРАВИ.

ВАШИНҐТОН. — Комісія під головством п. Бейкера, бувшого секретаря війни в часі світової війни, нарешті закінчила свою працю над розслідженням справи воєнного летництва в Злучених Державах. Комісія переслухала 115 ріжних свідків у цій справі й тепер закінчила складення свого звіту, який вона подасть президентови на розгляд.

Комісія тепер працює над складенням своїх пропозицій, щодо реорґанізації й поліпшення воєнного летництва.

„НАЙРА" ЗАБОРОНЯЄ ПРАЦЮВАТИ ВДОМА ДЛЯ ЗАРОБІТКУ.

НЮ ЙОРК.— Катерина Буд внесла до найвищого суду скаргу на аґентів „Найри", які забороняють їй працювати вдома для заробітку на власний прожиток та для утримання дітей. К. Бут виробляє вдома штучні цвіти й заробляє тижнево від 18 до 25 долярів.

Аґенти „Найри" домагаються, щоб роботодавці, для яких Бус працює, не давали їй роботи до дому, бо вона не має дозволу на таку роботу. Бут каже, що їй нема на кого лишати своїх дітей, щоб іти до фабрики на працю, а тому вона має право на дозвіл працювати вдома.

Найвищий суд має тепер рішити цю справу. Від його рішення залежить доля 300,000 таких заробітчан у стейті Ню Йорк, які тепер працюють вдома.

РІЧНИЦЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ТЕСЛІ.

НЮ ЙОРК. — Вчора Микола Тесля відсвяткував працею в ляборaторії свою сімдесять восьму річницю народження. Його вважають найбільшим винахідником усіх часів минувшини й сучасности. Він має 700 патентів, головно в ділянці електрики, працюючи від 1884 року з покійним Едісоном.

Більшість найважніших винаходів Едісона зробив Тесля, або зроблено їх при найближчій його участи. Він походить з Хорватії, приїхавши 50 років тому з Австро-Угорщини до Злучених Держав.

ОБИДВІ СТОРОНИ ХВАЛЯТЬСЯ УСПІХАМИ.

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — В той час, як параґвайський штаб сповіщає про успіхи своєї армії, болівійський штаб заявляє, що всі атаки Параґвайців відбито з великими стратами для них. Болівійці кажуть, що вони виграли бої в повітрю, а Параґвайці кажуть, що ті бої виграли вони.

З обох боків поступають повідомлення про успіхи й годі визнатися, де правда. Фактом є, що часами бої з обох сторін набирають більших розмірів і завдають значні страти обом сторонам.

ВАЖНЕ ДЛЯ СОЮЗОВЦІВ, ЩО ХОЧУТЬ МАТИ КАЛЄНДАР НА 1935 РІК

(Остання пригадка).

Ідучи назустріч бажанню багатьох відділів і членів та члениць У. Н. Союза, котрі домагаються дальшого видавання календарів У. Н. Союза, як це було давніми роками, подаємо до відома, що адміністрація „Свободи" може перебрати на себе той обовязок тільки тоді, коли найдалі до кінця липня ц. р. зголоситься ще 1,500 осіб, які схочуть мати календар в ціні по 30 центів за примірник. Ті замовлення треба негайно зголосити секретарям відділів, а найдалі до кінця цього місяця. Як зголоситься достаточне число членів, календар зачнеться негайно друкувати і буде доставлений секретарям відділів у тій скількости, яку вони замовили. Хто зголоситься пізніше, той мусітиме замовляти календар від адміністрації „Свободи" і платити 50 центів за примірник, себто повну ціну.

Адміністрація „Свободи".

ПОЛЬСЬКІ „УСПІХИ" В ЖЕНЕВІ.

(УП) Польсько-французька ґазета „Журналь де Насіон" у Женеві змінила свого головного редактора, яким був досі Поляк. На його місце призначено тепер Француза. Може через це ця ґазета стане менше українoжерною та перестане цитувати „Курерка" щодо українських справ.

„ПАЛАТА СОВІТІВ".

(УП) Як відомо, в Москві зруйновано недавно собор Спасителя, щоби здвигнути на цьому місці „Палату Совітів". Інтересно, що будівничі цієї модерної вавилонської вежі в більшости Жиди. Урядовий совітський звіт з конкурсу, розписаного на цю будову, подає такі назвища: Йофан — перша нагорода, Вальденберґ — друга нагорода, Вольфензон, Мерзон, Розенфельд, Кастнер, Ляндберґ (усі Жиди). Подано за Антикомінтерном.

СТИҐМАТИЧКА З КОНЕРСРОЙТУ.

„Райхпост" у кореспонденції з Конерсройту повідомляє, що в справі Тереси Нойман не змінилося нічого. Екстази і візії тревають дальше що тижня, причому явища зросли на силі. Тереса Нойман здержується ще від вересня 1927 р. від їди та напою, отже майже сім років. На бажання епископа з Реґенсбурґа відвідувати стиґматичку вільно тільки за дозволом церковної ради.

ПІДСТУПНЕ ВБИВСТВО.

В Товщеві, пов. Львів, застукав хтось нічю до вікна 62-літнього господаря Ілька Керути, а коли він вийшов з хати і станув на порозі, хтось стрілив до нього і вбив його на місці. Після вбивства справник втік у невідомому напрямку. Причина вбивства невідома.

НЕ ХОТЯТЬ ЧЕРЕВИКІВ З ПАПЕРОВИМИ ПІДОШВАМИ.

Міська рада в Каліґарах (Канада) внесла протест до федерального міністра торговлі, а в тім протесті заявляє, що Канадійський Червоний Хрест дає безробітним робітникам черевики з паперовими підошвами. Ті черевики, в додатку, роблені в Чехословаччині, а канадійські фабрики — заперті. Та в цім випадку бодай задурно давали такі черевики. А скільки людей купують черевики з паперовими підошвами, сяк-так підфарбованими?

АРХЕОЛЬОҐІЧНІ РОЗКОПИ В ЧОРТКОВІ.

На передмісті Чорткова, Синяковій, попали каменярі при добування каміння на більшу скількість костей. В тій вірі, що в тім місці міг бути колись цвинтар, або і так закопане якесь звіря, не звертали спершу на це уваги і, добуваючи камінь, ломили при тім кости та викидали їх разом з піском і дрібним камінням. Щойно коли ті кости тягнулись кілька метрів, прийшли каменярі до переконання, що під такою грубою верствою каміння не може бути ніякого цвинтаря. Про знайдені кости повідомили маґістрат у Чорткові, який вислав до каменолому своїх двох представників. Ті ствердили, що цвинтар, чи якась недавня могила тут виключені. Бо найперше йде 3-метрова верства землі, під нею 3-метровий поклад будівельного каміння, потім 2-метровий поклад піску і щойно в нім знайдені кости, які ще не всі викопані, а тягнуться дальше попід скалу. Представники маґістрату забрали з собою кілька костей, поручаючи каменярам не ломити дальше в тім місці каміння, поки не приїде комісія. Правдоподібно порозуміється маґістрат у цій справі з археольоґами.

ШЛЮБ 600 ЯПОНОК В ОДИН ДЕНЬ.

В Манджурії перебуває сьогодні багато японських вояків — парубків, яким уряд вирішив піти на руку і дати кожному дружину-Японку. У звязку з тим переведено в Японії окремі господарські курси для японських дівчат, які по скінченні таких курсів поїдуть тепер до Манджурії, щоби там повінчатися з молодими японськими вояками. Японська преса повідомляє, що цими днями виїдуть з Токіо наропланом 600 таких дівчат до Манджурії й одного дня відбудеться шлюб 600 молодих пар. Преса запевнює вояків у Манджурії, що кожний із них дістане 100-процентову господиню.

ШОЛОМ СПАС ПОЛІЦАЯ.

Поліцай Алекс Мек Доналд стояв коло будинку у Вінніпеґу. З якоїсь причини електрична вивіска впала йому на голову. На щастя, твердий шолом спас його від смерти. Вивіска важила 100 фунтів і удар зробив йому тяжку рану на голові. В шпиталі прийшов він до притомности і виздоровлює.

ПЕС ВИРАТУВАВ ХЛОПЦЯ, ЩО ТОПИВСЯ.

Недалеко Неменчина (Виленщина) впав до ріки Вілії 15-літній хлопець І. Шиманьчик і почав тонути. Нещасний випадок завважили люди, що були на березі і два мужчини, сівши на човен, поплили хлопцеви на ратунок. Одначе заки човен доплив до хлопця, надплила серединою ріки дараба, з якої скочив великий пес і витягнув потопаючого хлопця на беріг. Зчерги пес почав крутитися коло хлопця, що вже втратив був притомність, і почав гавкати, ніби намагаючися його розбудити. Коли люди почали бігти до хлопця, пес ніби зрозумів, що вже є поміч, скочив до води і поплив знову до дараби. Хлопця вдалося відратувати.

ТАКОЖ ПОІНФОРМОВАНІСТЬ!

(УП) Німецька ґазета „Нахтавсґабе" помістила недавно статтю свойого білгородського дописувача, Крайнца, про положення на Балкані. В тому дописі доказується, що всі балканські народи славянського походження нічого іншого собі не бажають, як лише сполуки з Сербією в одну велику славянську родину під пануванням Сербії. Найкраще виявляється це в бажанні Болгарів, хоч тамті ще боронять Македонців, що знаходяться під сербським ярмом. Колиб нині виступив проти такого союзу Сербії й Болгарії хоч один політик, сербський або болгарський, — так пише „Нахтавсґабе", то мав би проти себе свій власний нарід. У настроях народів непомітно ніякої ворожнечі. Культурні впливи одного краю на другий даються відчувати хочби деякими відвідинами студентів чи лікарів одного краю в другому. В тому напрямку йде тепер політика балканських урядів. Судьба Македонії булаб вирішена в моменті заключення союзу. Одначе дійсність каже інакше.

БОРОТЬБА ПРОТИ СПЕКУЛЯЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

(УП) У звязку з посухою в деяких околицях Німеччини забракло паші для худоби. Також вигляди на збір паші значно менші, як це загально досі думалось. Тож німецьке селянство в деяких частинах Німеччини кинулося випродувати свою худобу, сподіваючися, що пізніше на неї ціна впаде. Ту обставину використовують несовісні спекулянти-торговці худобою та викуповують у селян худобу майже за безцін, пускаючи відповідні панічні вісти в населенню про застрашаючий брак паші. Розуміється, вістки ці є занадто перебільшені. Тратять на цьому в першу чергу селяни, а солідно заробляють спекулянти. Тому німецькі власти видали заказ такої спекуляції та остерігають усіх перед спекулянтами. За недодержання наказу мандрує такий спекулянт на деякий час у концентраційні табори на заслужений відпочинок та на підрахунок совісти. Ось так дбає німецький уряд за селянство.

ЧИ ЦЕ НИНІ МОЖЛИВЕ?

(УП) З Амстердаму доносять, що на тамошній біржі нема попиту на порічки. Тому в місті Друнен знищено 40,000 кґ., а в місті Влімен 50,000 кґ. порічок. А на Україні нарід голодує.

ПРОТИ ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТІВ НА УКРАЇНІ ПІД СОВІТАМИ

МОСКВА. — Урядово стверджують, що на Україні терористичні елементи взялися вже тероризувати навіть совітських „пionірів" і „активістів" з „легкої кавалерії", які охороняють засіви та дбають про добрі жнива. Найбільше таких терористів є в київській окрузі. Проти тих „клясових ворогів" наказано повести протиакцію.

СОВІТИ ЗАКУПОВУЮТЬ МІЛІОНИ БУШЛІВ ЗБІЖА.

ЛОНДОН. — Совіти закупили в Арґентині й Австралії великі запаси збіжа, які будуть перевезені до Владивостока на Далекому Сході. На протязі року перевезуть туди понад 3,000,000 бушлів пшениці. Отсе здивувало світ з того боку, що досі вважали Росію країною, звідки вивожено найбільшу скількість збіжа. Та це Совіти пояснюють тим, що ввезене до Владивостока збіже є потрібне для виживлення великої армії, яку Совіти держать на Далекому Сході. А це знову є звязане з непевною ситуацією на Далекому Сході, зглядно з японсько-совітським напруженням, яке може довести кождого часу до вибуху війни. А що збіже тяжко довести з України на Далекий Схід через далеку віддаль, то спроваджують його тамтуди корблями з чужих країв.

ГІТЛЄР РЕОРҐАНІЗУЄ ШТУРМОВІ ЧАСТИНИ.

БЕРЛІН. — Канцлер має тепер дуже тяжкий горіх до зґризення. Бо штурмові частини, на яких він опирав свою силу, виявили себе непевним елементом. І ось тому береться він їх реорґанізувати. В першу чергу береться їх роззброювати. Це припаде дуже до вподоби Франції, бо вона завжди вважала штурмові частини резервою дійсної німецької армії. А що та резерва мала коло 2,500,000 штурмовиків, то це ще більше турбувало Францію. Але тепер воно зажурило Гітлєра. Тому він обмежить штурмові частини до 800,000 членів і їх роззброїть. Відтепер вони будуть мати менше мілітарний характер, а більше політичний. Будуть помагати вдержувати порядок на вічах і інших прилюдних масових виступах. Таке принаймні заповів Віктор Люце, новий командант штурмових частин.

„СТАЛЕВІ ШОЛОМИ" НА ВАКАЦІЯХ.

БЕРЛІН. — Досі було заказано націcтам являтись у військових мундурах. Це відноситься головно до штурмовиків. Всіх їх вислано на „вакації". Тепер такесаме заряджено й для орґанізації ветеранів світової війни, „Штальгельм". До 18 серпня заборонено членам орґанізації ходити у військових мундурах. В той спосіб хочуть наці довести край до успокоєння.

ГІТЛЄР НА „ВАКАЦІЯХ".

БЕРЛІН. — Гітлєр вибирається на проґульку на воєннім кораблі „Дойчлянд", щоб разом з міністром оборони, ґенералом фон Бльомберґом, і ще кількома визначними особами обговорити довірочно теперішню ситуацію в Німеччині.

ПОМЕРЛА ЛЮБКА ЗАРА АҐИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Недавно тому помер найстарший чоловік на світі, відомий Заро Аґа, якому було мабуть 160 років. Ота смерть дуже засмутила Амфе Амет Мустафу, років 120, і вона з того смутку померла. Казала, що тому 100 років Заро її освідчився, але родина була проти того подружа й змусила її ввійти до гарему багатого Турка, котрий забрав її до Румунії. Пробувала кілька разів навязати листування з Заром, але завжди безуспішно.

У ПАПИ В СПРАВІ ФІЛЬМ.

РИМ. — Дерил Занук хоче дістати авдієнцію в папи, щоб обговорити справу фільмової продукції в Америці від імени „Мошен Піктюрс Продюсерс енд Дистрибюторс оф Амеріка". Занук хоче доказати, що американські фільми не такі погані з морального боку, як їх представляють у тій кампанії, яку тепер ведуть церкви на чолі з кардиналом Доґерті з Филаделфії.

НЕ ХОЧУТЬ ДАТИ ВИЯСНЕНЬ.

БЕРЛІН. — Франція, а далі й Анґлія натискають на німецький уряд, щоби він точно подав, які це держави були вмішані в той бунт, котрий підніс капітан Рем проти Гітлєра. На те відповідають німецькі ґазети тим, що цитують анґлійські й американські ґазети, в яких були подані ті інформації.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ СПЛАТИ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд погодився з Великою Британією в справі сплати процентів від зобовязань, перебраних згідно з пляном Доса і Йонґа. Тепер зголосився американський амбасадор і запитав, що буде зі сплатою подібних процентів американським вірителям. Та на це не одержав покищо ще ніякої відповіди. З Америкою тяжче положення настільки, що Америка експортує до Німеччини далеко більше, ніж закуповує в неї.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ФІЛІПОВІЧ—ТРОЯНОВСЬКИЙ

До Злучених Держав прибув д-р Евальд Аменде, секретар Міжконфесійного Міжнародного Кокомітету Допомоги Голодуючим під Совітами. На чолі того комітету стоїть віденський кардинал Інніцер. Аменде приїхав, щоби тут і в Канаді навязати звязок, головно з церковними організаціями, і заінтересувати їх тою голодовою трагедією, яка має місце в Совітах, головно на Україні, а жертвою якої вже впали багато міліонів людей і цілком певно впадуть знову і цеї зими, якщо не пішлеться туди на велику скалю зааранжованої допомоги.

Про приїзд д-ра Аменде та його акцію подала обширну новинку нюйорська газета „Ди Ню Йорк Таймс". Але зараз під тою новинкою помістила заяву Александра Трояновського, совітського амбасадора до Злучених Держав, в котрій червоний амбасадор заперечив, бутьтоби в Совітах був голод. Вигріваючись на сонці в Атлентик Сіті, бо звідтам надійшла заява Трояновського, представник „робітничо-селянської" влади розправляється коротко звичайною брехнею з тими, що звертають увагу міліонів робітників світа, що вже в зимі готові вигинути з голоду під Совітами яких 10,000,000 робітників і селян. Бо коли стільки міліонів вигинули минулого року, а цього року навіть за офіційними совітськими звідомленнями урожай гірший від урожаю з минулого року, то чогож іншого можна надіятися, як не нового вимирання з голоду нових міліонів нещасних жертв совітського пекла?

Оте заперечення совітського амбасадора нагадує нам осінь 1930 року, себто час, коли надійшли до Злучених Держав перші відомости про польську „пацифікацію" в Галичині, які переслав Джан Еліот, берлінський кореспондент „Ди Ню Йорк Геральд Трибюн". Разом з його дописами поміщено теж заяву польського амбасадора у Вашингтоні, Титуса Філіповича, котрий подав, що він прямо не годен зрозуміти, як поважна американська газета може писати таку неправду, бож Польща є відома зі свого благородного поведення з національними меншинами.

Дальші події виказали ясно брехню польського амбасадора, бо вкінці навіть Ліґа Націй мусіла розбирати справу польського дикунства. В такий самий спосіб, тільки обчислений на ще більші розміри, треба тепер братися вже не так до заперечування брехні совітського амбасадора, як до ратування міліонів, які засуджені під Совітами на неминучу голодову смерть і які мусять згинути в наступнім році, якщо не буде зрушена совість цілого світа щодо ратунку тих міліонів.

НАПРАВЛЯЙМО ГРІХИ СТОЛІТЬ

V.

Що могли тоді „православні" протиставити езуїтам? Дяківки?!... Наслідки: Можні роди, і з культурою і без глибшої культури й характеру, покинули рідний табор. Такий уже буває закон, що не лиш культура, але й полір, краща „етикетка" — потягають за собою тих, які не мають свого власного хребта. Українська шляхта скоро забула свої „звичаї й обичаї". Старі можні роди: князі Слуцькі, Пронські, Пузини, Вишневецькі, Ходкевичі, Паци, Сапіги, Глібовичі, Дорогостайські, Воловичі, Гулевичі, Сенюти, Немиричі, пізніше Острожські, Огінські, Четвертинські й багато-багато дрібної шляхти — все це розтеклося, як той намул з легенди про Сатанаїла, що хотів добути з нутрів „землю" — не в імя Його, але в імя своє. За родами пішли величезні маєтки, що в тяжкій годині могли були нераз стати українському народови у пригоді.

Хто ще стояв за „благочестя", бажав ратувати культуру й віру свою, мусів проти зброї шукати зброї, а не звичайного кола. Це приневолило творити власні „колегії", „академії" на взір езуїтських. Приймалася форма, та змісту було мало, як зрештою і в езуїтів, що внесли менше науки, але зате більше нетолеранції, фуми, блеску, гордощів і ненависти. Алеж коли дух школи на заході змінявся, а з ним метода й виховання; коли розгорталося в них життя від все наростаючих наук, фільософії — ми застрягли в полеміці, мертвій схолястиці майже до кінця XVIII. ст. Коли на Заході рідна мова запанувала на всіх ділянках культурного розвою, ми жили „духовними мечами", „трубами словес проповідних" і лише з тяжким трудом видобувалося коли-не-коли рідне слово наверх у різдвяній чи великодній вірші, інтермедії, думі, а-бо в народній пісні. Страшна книжна мова не дала нам здвигнути школи з рідною мовою. „Церковна мова", „книжна мова", „канцелярійна" і як ще хочете, це була мова тих, що мали до діла з „письмом" і взагалі з „грамотністю". Додаймо до цього жорстокі „субітки", а вкінці повну відсутність наук реальних, то чи буде дивно, що молоді покоління росли „від землі просто до неба" — як попало? А далі зпід ринви на дощ. Від церковщини і візантійщини під впливи чужонаціональних шкіл, де нашою мовою ніхто не журився. Чиж зрештою воно дивно, коли нею ми самі не журилися, коли наші „можні" воліли шляхецтво та дворянство, коли таке „виховання" натворило людей з „цинковими гудзиками", ренегатів, коли за виховання ввійшла пошана для чужого й погорда для мужика, до його мови — до всього рідного? Як могли ми взагалі так жити?!...

VI.

Не дивуймося, що тяжко було щонебудь зробити Дорошенкови й Мазепі, не дивуймося, що в нас розпаношились доноси, зрада, христопродавство. Пів тисячліття не чули ми в школі своєї рідної мови, не мали дбайливих учителів, теоретиків, опікунів, що проробляли б пляни, стратегію національного виховання. Перші почини шкільних зайнять заскорузли у нас в монастирях, пізніше вище шкільництво не збудувалося на основах рідної мови і це було найбільшим і найгіршим лихом, яке довело нас до того стану, що **рідною мовою й історією ми погорджували, ми їх зневажали** й не допускали до „святая святих". І це пімстилося на цілих поколіннях, бо не засмакували вони солодощів рідного слова, не могли дійти до світогляду: „хто ми, чиї діти?" — аж треба було Шевченка!

Колиж на Заході писано найкращі твори рідною мовою, коли вже зявилася преса попри книжку, ті нації могли бути спокійні — бо мали вже виховного консумента. Почуття приналежности до нації, службу її ідеалам брала дитина повними жменями у свою душу зі школи, з книжки, з преси. І так творилися характери.

Нам дала „школа" від найранших початків мову Октоїхів, Псалтирів і Требників, а пізніше, під чужими руками, мову „інститутів", „пансіонів" та „училіщ", з яких виходили Шестірні, Попенки, Ребусинські, або в найкращому випадку такі типи „провідників" народу і його вчителів, як Нечуїв Дашкевич, що займався збиранням української народньої пісні, а не знав сам, до якої нації він належить... Чиж міг він краще виховати свою власну дитину? Ні! Його Ольга вчиться у старої дівулі з французького бруку „кращих манір". Вона — рідна сестра Масі й Антона Люборацьких. Вся оця „золота молодь" виходить чорно безнадійна, без краплинки любови до рідного слова, до власної рідні й рідного краю. Це прототипи всіх тих малоросів, дядьків, канцеляристів, що помагали „Москалеви господарювати та з матери полатану сорочку здіймати". Це та отаманія, що тягнеться тяжкою зморою в історії України. Вона зросла під чужим, чорним небом, на рідній землі виростала — й ніколи про неї не чувала... бо не було **рідної школи, рідної книжки майже 600 літ!*)**.

VII.

Витворилися типи з ядими годі було будувати державу в роках революції, хочо обставини були справді пригожі. Не маючи вогню іскри святого, любови до України, не могли принести їй на вівтар ані мало, ані багато. І тому була така маса авантуристів, що говорили про все й вели „політику" для „панства й лакімства нещасного".

Всі ті авантуристи примушували правдивих людей червоніти зі стиду перед світом. Всі вони — це ті кобзарі сліпі, криві і горбаті з Шевченкового „Великого льоху", що за милостиню і за гроші... „про Богдана" співають... А коли їх бють, вони навіть не знають: за що кара?

Отже програна наша, всі наші національні катастрофи мають тут своє джерело. Чужа мова й чужа школа не могли виховати нам; вони виховували — собі.

VIII.

І в нинішню хвилину це справа найпершої ваги. Коли хочемо стати нацією з хребтом і гранітом душі, то мусимо знати, яке виховання, яка школа була в нас у давнині і що нам вона дала. Колиж пізнаємо і зрозуміємо, що тільки в рідній школі й у вихованню покоління, яке при нас росте, лежить уся справа нашого дальшого національного життя, а-бо й нашої національної смерти — поставимось обовязково до цієї проблеми дуже уважно, бо не дай, Боже, щоби ми в цих справах жили далі байдужно без провірення всіх дотеперішних рахунків і калькуляції на майбутне.

Це не сентимент, не романтика, бож правду каже Лібельт: „Нарід жие, доки жие його мова; без народньої мови нема народу!" — Жорстокий час глядить нам грізно у вічі й коли не подбаємо про ратунок нашого покоління, колесо життя розїде нас на смерть! Найкрайніша пора, щоби ця справа кожного пекла і в день і в ночі, щоби кожний знав, що вага усіх національних проблем — це культура рідного у всіх його формах! і тому треба **перебудувати психіку нації** і скінчити з відкладанням з дня на день. Журба про завтра повинна спрямувати всі наші волеві зусилля на потреби рідної школи, на виховні книжки в рідній мові і на щоденний корм — рідне слово у пресі. Іншого виходу не може бути.

Ми мусимо зрозуміти вкінці, що „свідомість" не родиться в „останню тяжду мінуту" ми мусимо зрозуміти й оцінити величезні наші втрати в порівнанні з Заходом. Рідній мові треба дати належне місце і в церкві, а далі в школі і всюди, де бють джерела освіти й культури. Зрозуміймо одно: навчання рідною мовою творить характери і творить хребет нації. Направляймо шістьсотлітні помилки і гріхи, за які так тяжко нині покутуємо! **Виховуймо покоління у рідній мові, у рідній школі.** — („Діло").

Микола Лебединський.

*) Всі наші трагедії, національні катастрофи, зрадництво мають свої джерела в отсій недостачі любови до рідної мови.

ХТО ЗГОЛОСИТЬСЯ?

Читальня „Просвіти" в Онокінцях, Підкарпаття, дуже просить надсилати їй часопис „Свободу", щоби при її допомозі поборювати москвофільство.

Хто хоче зробити той дарунок, хай зголоситься до „Свободи" по точну адресу.

Коропатнюк дав собі вшити одяг. Здибає його товариш і питається:

— А що, дав ти собі вшити двоє штанів, так як я тобі радив?

— Я дав вшити, одначе мені в двох штанах дуже горячо.

ДАЛЬШЕ ГОЛОД.

(УП) Рада Народніх Комісарів і Центральний Комітет Компартії порішили, як подають „Ізвестія" з 28. 5. 34, підвищити вдвоє ціну хліба. Цей розпорядок пояснюється офіційно „частинним знищенням засіву в південних областях Совітів у травні цього року". Одночасно зросли теж сильно ціни інших важних для життя середників поживи і запотребування, наскільки такі взагалі ще є. Московський кореспондент „Дейлі Телеграф" замічує до цього, що перебуваючим у Москві заграничним експертам було відомо вже від довшого часу, як дуже потерпіли зимові засіви на Україні, північному Кавказі і над Волгою. Також кореспондент „Таймса" повідомляє в звязку з підвищенням ціни на хліб, що в цілому ряді південних округів Союзу засіви знищені наслідком посухи. Дальшою небезпекою, яка грозить збіжу в центральній Україні, є саранча, яка появилася в останньому часі. Уряд сам був змушений у своїх розпорядках до колективів признати поганий стан збору (нпр. „Ізвестія" з 12. 6. 34). Супроти цього не улягає ніякому сумнівови, що й цього року вибухне в СССР тяжка голодова катастрофа. Численні листи з областей, що загрожені неврожаєм, повідомляють уже тепер про загострення голодової нужди. Агенція Антикомінтерн подає таке звідомлення: Політбюро компартії занималось останньо поважним положенням постачання на випадок війни. Воно було змушене ствердити, що жнива в 19333 р., наперекір першим припущенням, виказались тільки середніми задля великих втрат у якості, при транспорті і т. п. Сьогодні не розпоряджають Совіти фактично ніякими збіжевими резервами, за виїмком залізної резерви для комуністичної партійної організації. Подвоєння ціни хліба супроти великих утрат збору цього року не вистарчить, щоб запевнити постачання на випадок якогось поважного конфлікту. Тому в провідних комуністичних кругах ставиться питання, чи не належалоб переходово поступитись на відтинку колективізації, а ввести полекші в свобідній торговлі. Одначе цей крок міг би захитати цілою комуністичною системою в Совітах. Комісар війни Ворошилов на всякий випадок знов зажадав „енергійних заходів" для успокоєння країни.

Р. Гр.

МОЄ ЩАСТЯ, ЩО Я ВЖЕ ВМЕР!

(2)

Прийшовши під церкву, Чемеринський став роззиратися. Тяжко було пізнати, що то кладовище. Треба було вгадувати, що порозкидані кусники обробленого каміння, то кусники колишніх намогильних хрестів. Могили були зрівнані з землею, бо дощі розмили їх, худоба затоптала. Худоба й люди. Що се колись було кладовище, свідчила тільки одна нерозбита плита з незатертим написом.

„Раб божий Ігнатій Чемеричка, господар в Гайчині. Родився 3. октобра 1778, упокоївся 7. януарія 1853".

Сидячи на плиті, праправнук Гната Чемерички вдумувався в часи свого прапрадіда. Хотів знайти відповідь на питання:

„Як то могло бути, що Гнат Чемеричка мав такий великий маєток і так свобідно розпоряджав ним? Яким способом його син Павло міг опинитися на теольогії і змінив своє назвище? Сеж було перед 1848 роком, коли то хлопи ще не були власновільні і стогнали в ярмі панщини!"

Думки Чемеринського оберталися в межах того, що про ті часи знав з книжок і з оповідань таких, що бувальщину також знали з книжки — не з документів, які кождому були приступні. Ті документи сказали би йому, що в ріжних часах і в ріжних закутинах нашої землі ріжно бувало. В деяких місцях на Покуттю не цілком бувало так, як було на Поділлю. В деяких гірських місцях не цілком бувало так, як було на Покуттю. Село, селу не було рівне, хлоп хлопови не був рівний.

Загадки, яка Чемеричці-Чеминському заїхала в голову, коли він сидів на могилі свого прапрадіда, він не відгадав. Поїхав до Львова, цілу дорогу думаючи, яким то способом сталося, що він тепер не Чемеричка і не господар в селі Гайчині, а міщух Чемеринський. Він погадав собі:

— Коби то так мож було мого прапрадіда прикликати до себе! Він розказав би мені про ті часи, про себе, про свого сина, мого прадіда...

Одної днини в годині шестій рано Чемеринський ще в ліжку. Кухарка принесла йому до ліжка снідання і каже:

— На лавці, на коридорі сидить якийсь старий хлоп. Каже, що прийшов до вас здалека. Прийшов, коли ще цілком темно було. Раз коло разу заглядає до кухні і домагається, щоби я його впустила до вас, хоч ви ще в ліжку.

— То хіба якийсь, що перший раз вихопився з глибоких гір між людей, і знайшовся в місті. Нині найдурніший хлоп вже знає, що адвокат балакає з людьми тільки в канцелярії, і що у Львові адвокатські канцелярії в годині шестій рано ще зачинені.

— Я йому казала, та старому мабуть хибує одна клепка.

— Чому так гадаєш? — спитав Чемеринський.

— Бо він сказав, що йому байдуже, коли відчиняють адвокатську канцелярію. Він не до адвоката, казав, бо вже не процесується.

— То чогож він до мене, як йому адвокат непотрібний?

— Сказав, що прийшов відвідати родину.

— Відвідати родину? — спитав Чемеринський сам себе в душі. — Може то якийсь Чемеричка з Гайчина? Може чув, що я там був, що я праправнук Гната Чемерички?... Як я був цікавий побачити могилу мого прапрадіда, так якомусь іншому його праправнукови може забаглося побачити свого дуже далекого стриечного брата?

— Спитай його, звідки він, і як зветься! — сказав Чемерицький до кухарки.

Кухарка вийшла. По хвили вернулася і каже:

— То якийсь Гнат Чемеричка з Гайчина.

— Праправнук має імя прапрадіда, — подумав Чемеринський. — А може то лиш правнук, як дуже старий?

— До кухарки Чемеринський промовив голосно:

— Заведи його до їдальні, попроси сідати і скажи, що я зараз прийду. Як він так довго тут, то він мабуть ще не снідав. Треба й для нього зладити снідання. Мою каву возьми назад. Принесеш мені до їдальні разом з моїм сніданням.

Кухарка взяла тацу із сніданням і відійшла. Чемеринський встав, зібрався і пішов до їдальні. Разом з ним пішла його жінка і мала донечка.

За столом сидів худорлявий, костистий, високий селянин з буйним білим, на плечі спадаючим волоссям. Цілий одяг був з білого домашнього полотна. Ноги мав у чоботах з високими холявами.

— Що вас привело до мене, дідусю? — спитав Чемеринський. — Я чув, що ви з села, де жили мої прапрадіди, і що ви один з їх роду...

— Що мене до тебе привело? — відповів дід. — Тиж хотів побачити мене, побалакати зі мною.

— Я хотів з вами?

— А хтож, як не ти? — засміявся старий. — Я дуже втішився, що люди на сім світі не забули за мене і що бодай один мій праправнук відвідав мене на гайчинськім кладовищі.

— Хтож ви такий? — спитала Чемеринська, цікаво призираючися гостеви.

— Його прапрадід! — сказав гість, показуючи на Чемеринського і коротко засміявся. — Прапрадід, що лежить похований глибоко в землі села Гайчина.

Чемеринська скрикнула з жаху, витріщивши на старого трівожно свої голубі очи. Чемеринський схопився з крісла і безсильно сів на сусіднє. Їх пятьлітня донечка Стефа прибігла до батька, сіла йому на коліна і спитала:

— Тату! Хто то сей дідуньо?

Старий поводився як у себе дома. Креденс був відчинений. Побачив там надпочатий бохонець хліба і плесканку сира з кміном. Взяв се і поклав на столі. На горішній полици стояла фляшка горівки і фляшка руму. Взяв одну фляшку, відіткав і понюхав. Взяв другу і також понюхав. Вибрав рум. Приклав до уст і просто з фляшки здорово потягнув.

— Чи вже принести снідання? — спитала кухарка, всунувши голову у відхилені двері.

— Принеси, живо! Бачиш, що гість голодний, — сказав господар.

Гість неначе не чув, що зараз прийде снідання. З кишені витягнув ґнип. Се був дешевий, тоді на селах загально уживаний кишеньковий ножик. Коштував два крайцарі. За ліпший платилося три крайцарі, себто американського цента.

Старий присунув до себе сир і сіль. Бохонець хліба взяв у ліву руку, ножиком відрізував шматок по шматкови і всував в уста.

— Хто сей дідуньо? — донька спитала ще раз.

— То дуже старий дідуньо татуся, — відповів Чемеринський.

Він і його жінка цікаво призиралися старому. Мала Стефа сплеснула радісно руками і крикнула весело:

— Ще один дідуньо. Я мала два, тепер буду мати третого!

Дівча зсунулося з колін батька, підійшло до старого і спитало:

— Чи ти дідуньо?

— Га? — спитав старий, та на питання не відповів, бо в уста всунув шмат хлба завеликий на пів долоні. За хлібом всунув не меншу грудку сира. Всі дивувалися, що такий старий має такий апетит.

— Ти справді мій дідуньо? — дитина спитала ще раз.

— То твоя дитина? — спитав старий, показуючи ножем малу.

— Моя, — відповів батько.

Кухарка принесла снідання. Перед кождим поставила філіжанку з кавою. На середині стола поставила мисочку з маслом і кошичок з булками.

(Далі буде).

— Ви повинні дати оголошення до нашого часопису, щоби звернути увагу публики на вашу крамницю!

— Не треба. Яж продаю сир... І чути досить добре!

Симфонічний концерт. Саля повніська. Гості слухають набожно. Лише один в осьмому ряді заснув. Не хропить, не перепиняє нікому. Крешендо несеться по салі та кінчиться трома грімкими ударами бубна, а потім настає тишина. А цю тишину перебиває той пан, що спав в осьмому ряді, що уже пробудився:

— Маріє, відчини, то певно листар!

Учитель: — До якого роду належить вуж окулярник?

Ученик: — До короткозорих, прошу пана професора.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

З праці рідної школи.

Коли говорити про народнє життя, то початком його є рідна школа. Від виховання дітей в рідному українському дусі залежить усе наше народнє життя. Де при громаді школа, там кипить життя; а чим більше число діточок в такій школі, тим краща запорука довшого життя такої громади, бо ці діти з часом забирають місця старших.

Минулий шкільний рік закінчився в нашому життю в Пасейку дуже гарним вінком успіху. На кожному народньому здвизі ми бачили наших діточок, а день 17. червня був днем звіту їх праці, коли то рідна школа при укр. прав. громаді числом сотки дітвори під управою о. Степана Мусійчука мала свій іспит і концерт закінчення шкільного року.

Наші діточки показали за минулий рік аж надто багато, як вони цінять і люблять свою Україну та свій поневолений нарід, з якого вони вийшли.

Концерт діточий був цього року одним з найкращих: кожда кляса, а було їх чотири, виступала осібно та виписувалась тим, чого навчилась. Були соля, дуети, деклямації, вправи, танки, товариські гри, хорові співи, і діточе представлення „Збиточники". Тринацятеро дітей, що кінчили школу, здавали іспит з історії України і дістали свідоцтва укінчення У. Р. Школи. Найзамітнішим був реферат про виступити дітей на народних святах і концертах, бо в дійсности цю школу було видно всюди і всюди вона дістава гідні і належні признання та збирала лаври нагород.

Школа виступала на святі українських героїв, на концерті Басарабової, на святі Матери, на святі Шевченка, на концерті творів Гайворонського, на пікніках з вправами і на 40-літнім ювилею У. Н. Союза. На кождім з цих торжеств ці діти цвили на сцені як маків цвіт і тішили нашу громаду, тому то і гріхом булоб не дати їм на цьому місці цих кількох слів признання, як також і їх батькам за це, що їх до рідної школи посилали.

Дбаймо про свої рідні школи, не жалуймо оплатити їх, не кажім, що така школа не приносить нам користи. Хоч може нам у приватному життю вона не корисна, та в нашому життю народньому це лік на наші рани, це запорука нашого завтра. Честь нашим діточкам за їх труд, честь і родичам, що розуміють значіння рідної школи.

Громадянин.

Щирий критик.

— Що думаєте про мою повість? — спитався письменник критика.

— Гм, моглаб бути й гірша.

— А я сподівався противележної думки.

— Добре, — відповів критик — моглаб бути й ліпша.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ШЕНАНДОА, ПА.

Ювилейне свято.

За старанням відділових урядників і членів околичних відділів відсвятковано дня 4-го липня свято 40-літного ювилею У. Н. Союза. Святкували такі відділи У. Н. Союза: 9, 28, 31, 98, 242, 305, 365, 382. В святі взяли участь три хори, а то з Фреквил, Сентралії і Маганой Сіти, під проводом дякоучителів Александра Лаврова, Івана Годованця і Семена Данильчука.

Свято розпочалося Службою Божою за здоровля живучих членів. Потім відправлено панахиду за померших членів і пionірів У. Н. Союза. Правив о. Іван Ортинський, парох з Шенандоа, а високо патріотичну проповідь виголосив о. Василь Гривнак з Сентралії, згадуючи перших піонірів, що поклали основи під нашу могучу і таку славну організацію, яка зрибила так багато добра для своїх членів і українського народу.

Відправа відбувалася в укр. греко-кат. церкві в Шенадоа, яка як відомо, є першою українською греко-кат. церквою в Америці.

Парох о. І. Ортинський вказав на вагу свята, як теж пригадав нашу історію зперед 50 років, коли то тут у Шенандоа організувалося перше українське життя, коли тут побудовано першу українську церкву, і коли тут, як тепер, зійшовся наш нарід з усіх околиць, щоби бути свідком великої хвилі. Тут повстала теж і Союзова ідея. Тут кладено перші почати під церковну і народню працю. При кінці зложив о. парох желання У. Н. Союзови, щоби далі розвивався і далі продовжував свою таку корисну для нашого народу народню працю.

По відправі відбулося ювилейне свято, згідно з уложеною програмою. Свято відкрив вступним словом голова Ювилейного Комітету, гром. Микола Максимчук, згадавши піонірів У. Н. Союза та візвавши присутніх віддати пошану помершим і живучим піонірам через повстання з місць. Потім хор, під управою п. Лаврова, відспівав американський гимн, а далі гимн У. Н. Союза.

До слова прийшов один з найстарших Союзовців, бувший предсідник У. Н. С., а теперішний головний контрольор, п. Дмитро Капітула, і згадав за ті давні часи, коли ми покидали рідний край і прибули до Америки, та як тут почали організуватися, а тимсамим і класти перші основи під У. Н. Союз.

Присутні почули багато цікавого матеріялу із самих початків нашої організації. Потім хор відспівав вязанку стрілецьких пісень.

Програмову, головну промову виголосив п. М. Мурашко, головний предсідник У. Н. Союза. Головний радний, Григорій Євусяк, говорив по англійськи. У своїх палких словах звертався він головно до молоді й вказував їй, які це великі трудноці мусіли переборoти наші батьки, щоби поставити таку сильну організацію під фінансовим оглядом і таку славну з моральною й національного боку. Він теж звязав гарно свято Четвертого Липня зі святом 40-літнього ювилею Союза.

Знову виступив хор з новими піснями. А закінчив відспіванням українського національного гимну.

Вечером відбулася в Фергусон готелі святочна вечера, до якої засіли до 300 осіб. Тостмистром був п. І. Шквір, адвокат з Мекаду. В малих рямках газети годі описати те все, що було говорено підчас вечері. Бо приміром на самі тільки бесіди головного предсідника, п. Миколи Мурашка, чи судді Генглофа, треба би забрати цілу сторінку газети. Тому я зверну увагу, що в „Свободі" буде передруковане те, що було вкороті подане в місцевій американській газеті, де є вичислені бесідники, як головний радний Євусяк, головна радна Анна Боївка, п. Г. Савуляк, п. Капітула й інші*).

Тільки надмiню, що надзвичайне враження викликав своєю бесідою суддя Генлоф, коли заявив, що він самий походить по батькови з українського роду. І дав доказ, що він є з нашої крови, бо передав дуже цікаві уваги щодо нашої історії й наших революційних змагань до волі. І згадаю ще адвоката Дж. Гелегера, котрий заявив, що він почуває себе гордим, що є на такім гарнім святі. При кінці забрав ще слово наш патріот гром. І. Лійч, котрий сказав по англійськи, що отсе за довгі й довгі літа йому довелося перший раз побачити, щоби в тій місцевости повівав так гордо український прапор, той, який є для нас сестрою, а американський прапор є нам братом.

Кінцеве слово виголосив гром. М. Максимчук, висказуючи своє задоволення, що свято випало так торжественно й гармонійно, що є заповідю кращих часів, як і того, що тепер вдасться щось більше зробити для У. Н. Союза й нашої народньої справи.

Василь Загібайло.

* Цю статтю поміщуємо в нинішнім числі „Свободи". — Ред.

МІЛВОКІ, ВІС.

Що буде з нашим відділом?

Минуло два місяці, як відсвятковано в нас Союзовий ювилей. І не придбано від того часу ні одного нового члена для У. Н. Союза, ні одної дитини. Прямо сором за це згадувати, але треба згадати. Як булі в нас збори і на них так гарно говорив до нас головний рекордовий секретар, п. Дмитро Галичин, то здавалося, що кождий з нас зрозумів вагу і силу нашої організації, як і те, що наш особистий і національний інтерес вимагає того, щоби вписати до Союза своїх дітей. Ми питалися, чи може мати молодь свій власний відділ. І на те одержали вдоволяючу відповідь. Лишилося тільки взятися за діло й вписати в першу чергу свої діти тих, що вже стоять у Союзі. Бо якаж наша будучність отут в тім місті? Знаємо з газети, що по інших громадах є ріжні товариства, клюби, спортові організації, Січи і т. п. А в нас є тільки один одинокий відділ У. Н. Союза. Як того не стане, буде кінець і всьому українському життю громади. А якжеж він зможе існувати, як ми до нього не притягнемо нашої молоді?

Як був головний секретар, то ставили йому запити. А я ходив потім до хат тих, що одержали вдоволяючі відповіди, з аплікаціями, щоби вписали свої діти. Але стрінувся з ріжними викрутами. Кажуть, що їх діти вже стоять в американських асекураційних компаніях, або таки подають, що діти не хочуть належати до своєї організації. Чияж тут вина? Дітей винувати не можна. Це вина батьків, коли їхні діти не відчувають потреби належати до своєї організації, дорожити своїм українським імям. Родичі не дбали про українську школу, не дали дітям української науки і діти потім не дбають за українство.

Не дуже то мені приємно писати ті слова критики до нашої газети. Але треба це робити з народнього обовязку. Ми мусимо довести до зміни на краще в нашій громаді. І тому мусимо вписати своїх дітей до У. Н. Союза. І то для добра нашого власного і для добра дітей та У. Н. Союза.

Н. Кудринський.

ЗЇЗД УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

Відповідно до пляну Управи Української Стріл. Громади, головною точкою програми зїзду У. С. Г., який відбувся дня 23. червня в Ню Йорку, мали бути реферати про основи державного будівництва з точки погляду ріжних партій; а то: соціялістичної, націоналістичної і гетьманської. До цих рефератів У. С. Г. запросила представників, які згодилися на цю пропозицію. Також запрошено редакторів нашої преси.

Проблємою було: Чи можливо вже раз зібрати представників партій і преси для спільного обговорення найпекучіших і найважніших біжучих справ, які відносяться до підготовки українського громадянства до майбутнього державного відродження України, як також до актуальних справ тут на еміграції.

Сама підготовка виглядала дуже гарно аж до самого зїзду. На самий зїзд, крім делегатів У. С. Г., явився тільки п. Мирослав Січинський. Інші „не могли" бути присутні. І так розсварені партійники і тепер не могли виказатися своїм свідоцтвом зрілости і засісти до одного стола разом зі своїми партійними противниками в ціли вироблення певної конституції державного будівництва поза рамами партій, на які всі могли би присягнути, так, як присягають всі партії на одну конституцію Злучених Держав. В інших народів держава понад все, а у нас, як видно, партія понад все.

Д-р Володимир Галан виголосив свій обширний і доцільно оброблений реферат в справі військового вишколу, однак з причини відсутности запрошених репрезентантів партій і преси цю важну справу відложено на осінь, коли то Управа У. С. Г. має ще раз зробити спробу скликання відпоручників головних організацій, партій і преси і в спеціяльній комісії вирішити справу вишколу.

Рішено ще такі справи:

1) Видати англійською мовою книжку, в якій у популярній спосіб має бути представлена історія нашої визвольної боротьби (1919—1923).

2) Енергійно розповсюднювати книжку, видану заходами У. С. Г. п. з. „Україна в світовому господарстві, яка є цінним вкладом в економічну літературу. Книжку можна замовляти по 50 центів у секретаря У. С. Г.

3) Візвати всіх стрільців У. Г. А. закладати по місцевостях стрілецькі гуртки в ціли плекання воєнних традицій та військового вишколу. По інформації голоситись до секретаря.

4) Візвати стрільців і управи гуртків піддержувати збірки на „Музей Визвольної Боротьби України в Празі". Головою музею є проф. І. Горбачевський, а директором проф. Д. Антонович, Прага, Нусле, 245.

Головою Управи У. С. Г. лишається д-р Володимир Галан.

Зборами проводив п. Ю. Баранюк з Нюарку, Н. Дж.

Адреса секретаря:
Dr. Paul Dubas,
1430 W. Girard Ave.,
Philadelphia, Pa.
Секретар Зїзду У. С. Г.

ДЕРЕВО ПІМСТИ.

На острові Трінідад росте дерево, на яке туземці дивляться, як на якесь чудо. Називають це дерево, „деревом пімсти". Хтонебудь хоче пімститися на кімсь, клякає перед деревом і просить помочі в святого птаха, який має гніздо в короні дерева. Потім вбиває в дерево цвяшок, що значить, що умова між ним і святим птахом готова. Тоді вже туземець вважає себе вповні управненим пімститися на цьому, на кому вважає це за потрібне.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SHENANDOAH WAS UKRAINIAN CRADLE IN U. S., CONVENTION OF U. N. A. TOLD YESTERDAY

Ukrainian National Association Holds 40th Anniversary Celebration Here, Where First Church Was Founded; 300 Attend Banquet.

"Shenandoah is the cradle of the Ukrainian people in the United States," declared Attorney John Skweir of McAdoo as he sounded the keynote of the reason for holding the 40th anniversary of the Ukrainian National Association in this community. Mr. Skweir served as the capable toastmaster at the banquet festivities in the Ferguson hotel last evening, which brought to a grand climax the jubilee celebration. More than 300 attended the banquet, requring the use of two large dining rooms on the second floor of the hotel.

Sons and daughters of Ukrainia did themselves justice in celebrating the anniversary of an organization which was instituted for their protection, and at the same time renewing their allegiance to their adopted country.

First Church Built Here.

It was in Shenandoah that the first Ukrainian Church in America was built, and consequently fitting and proper that an epochal event of nation-wide significence should be observed here.

The jubilee observance opened yesterday morning with a high mass in St. Michael's Greek Catholic Church at 11 o'clock, celebrated by the Rev. Father Hrywnak of Centralia, assisted by the Rev. John Ortynsky, rector of the church.

In the afternoon the scene of activities was the parish hall on West Centre street, where addresses were made by Nicholas Murashko, president of the Ukrainian National Association, and Harry Jewusiak, a member of the advisory board of the Association. Both gentlemen are from Jersey City, N. J.

Urges Youth to Join.

The organization and progress of the association was ably presented by President Murashko, which was important to the young people and in which he urged them to affiliate themselves with the Association.

Another address was made by one of the first organizers of the Association, Dmitro Kapitula of McAdoo, a member of the Board of Controllers of the United Assemblies of the Ukrainian National Association.

Three Choirs Sing.

During the speaking program at the hall, the assemblage was entertained by three choirs under the direction of Professor Lawriv, of Centralia; Professor Daniels, of Frackville, and Professor Hodownecz, of Mahanoy City. The selections were those of internationally known composers.

The banquet program opened about 6:30 p. m., with the Ukrainian flag of blue and gold being displayed alongside the Stars and Stripes, to the rear of the speakers' table.

At the speakers' table were: Toastmaster Skweir, of McAdoo; the Honorable John G. E. Gangloff, of Schuylkill Haven; Nicholas Murashko and Harry Jewusiak, of Jersey City, executives of the Ukrainian National Association; the Rev. and Mrs. John Ortynsky, of Shenandoah; the Rev. Basil Machnyk, Mahanoy City; Mrs. Anna Boyiwka, Mahanoy Plane, board members of the association; Nicholas Maksymczuk of Colorado, chairman of the anniversary committee; Dmitro Kapitula, McAdoo, member of the Board of Controllers, U. N. A. of A.; William J. Nayduch, Frackville; Attorney James J. Gallagher and George J. Post, Republican nominee for Legislature from the First District, both from Mahanoy City, and Harry Savulak, Shenandoah, one of the pioneer members of the association.

Cradled in Shenandoah.

After a sumptuous full-course chicken dinner was served, Toastmaster Skweir opened the speaking program and said in part: "This is the fortieth anniversary of a society which was organized for your protection. The town of Shenandoah is the cradle of the Ukrainian people in the United States. We can refer to Shenandoah as the cradle of our independence, just as Philadelphia is referred to as the cradle of American independence."

Continuing, Mr. Skweir said: "The first Ukrainian church in the United States was built in Shenandoah. This was many years ago, in the '80's. Next came churches at Freeland and Shamokin. When the church was built in Shenandoah, people walked as far as from McAdoo, about twenty miles, in order to attend church services. They had to arise about 3:00 or 4:00 o'clock in the morning to be at the services on time. Such was the quality and character of the pioneers of our organization."

The next speaker introduced was Dmitro Kapitula of McAdoo, who, in the Ukrainian language, gave a resume of the early activities of the Ukrainians in this region.

He was followed by Nicholas Murashko, president of the Ukrainian National Association, who also spoke in the tongue of his forefathers. President Murashko reviewed the organization, progress, and strength of the Association.

Fine Citizens.

"I am interested in this association because it represents a fine class of citizens," said Attorney James J. Gallagher in citing the fact that the gathering was composed of eight local groups of the Association in Schuylkill County. "You have seen the necessity of organizing to further your own interests and stand by the principles of your organization. Only through organization can you become socially, politically and economically independent," stated Lawyer Gallagher. "Stand by your leaders, for they are men of high character. Your anniversary falls on the same day as the Declaration of Independence was signed giving Americans independence, and consequently the day is of double significance for you, for after all, you are now Americans." These concluding remarks of the prominent young barrister evoked prolonged applause.

In introducing the Hon. Judge G. E. Gangloff, Toastmaster Skweir stated: "It gives me great pleasure to introduce a man who has a great feeling for the Ukrainian people, for he has a Ukrainian background, and unquestionably knows more about Ukrainian history than any one present.

Gangloff of Ukrainian Ancestry.

Opening his address, Judge Gangloff said: "On my father's side over 100 years back my ancestors came from an original part of Ukrainia. On my mother's side my ancestors mark back to the Revolutionery days, and I am pround of the history of both."

In giving a brief resume of the history of Ukrainia he went back as far as the tenth century and stated that "the people then were a race anxious for religious freedom, with a belief in God and a belief in equality."

Citing the Cossacks as the real forefathers of the Ukrainians, he declared that "in their meetings called the 'Sitch', they organized on the policy that all were equal, and this movement was underway about 1492 when America was discovered." He said that he was happy to know that "the Ukrainian National Association was organized on the same principles that your forefathers preached and practiced. I know you are willing to make the same sacrifices for your adopted country, and in practicing these principles you are a high type of Americans." The judge was given a great ovation at the end of his remarks.

Fought for Independence.

The audience joined in singing the Ukrainian national anthem, which was followed by a brief address by Harry Jewusiak, a member of the Advisory Board of the association. He said in part: "The Cossacks in Ukrainia can be compared with the men at Valley Forge—they were both fighting for independence. We want you to interest your children in this organization, which takes its place with the finest fraternal and beneficial organizations in the United States." He cited some of the advantages to be ganed by being affiliated with the Ukrainian National Association, stating that the association has assets of three and one-half million dollars." He concluded his remarks by emphasizing the importance of organization, and the possibilities of such organization.

Toastmaster Skweir then introduced Mrs. Anna Boyiwka of Mahanoy Plane, Harry Savulak and Nicholas Maksymczuk of Shenandoah, the Rev. and Mrs. John Ortynsky of Shenandoah, the Rev. Basil Machnyk of Mahanoy City, George J. Post, of Mahanoy City, and John Leach of Shenandoah.

Mr. Leach, as chairman of the banquet committee, thanked all who helped to make the affair a memorable success, concluding the speaking program by stating: "Today we are celebrating the birthday of an organization which offers us protection. If you are loyal to the Stars and Stripes, you'll be loyal to your ancestry."

The singing of an Ukrainian selection brought to a close what was undoubtedly, the biggest celebration of the Ukrainian people ever held in the immediate region.

Celebration Committee.

The committee in charge of the anniversary celebration was composed of Nicholas Maksymczuk, chairman; Peter Rudy, Thomas Hewczuk, Shenandoah; Mrs. Anna Boyiwka, Nicholas Bobyak, Michael Kofluck, Michael Rudniany, Dmitro Tomczak, Michael Kasicki, Mahanoy Plane; Dmitro Haydamaka, Michael Antosh, Mahanoy City; William Zagibaylo, William Nayduch, Andrew Pucha, John Kryba, Mrs. Zagibaylo, Mrs. Krolak, Mr. Radkowsky, Frackville; Nick Salack, Michael Strankosky, N. Tomko, N. Ugarek, St. Clair.

The Press Committee was composed of Mrs. Anna Boyiwka, Nick Bobyak and John Leach.

(Evening Herald, Shenandoah, Pa., July 5, 1934).

Що це таке фашизм?

Мусоліні їсть із родиною обід. Нараз питається його малий синок:

— Тату, що то є фашизм?

Мусоліні дивиться на хлопця зпід лоба, витягає вказуючий палець і відповідає нахмарено:

— Манджі е тачі! (Іджі і мовчи!)

Він: —Марійко, я закохався у вас по вуха!

Вона: — Таке мені вже неодин говорив.

Він: —Може бути, та певно ніхто з них не мав вух більших від мене.

Невдячна.

— Пані позволять, що зложу вам цей скромний дарунок.

— Ні, прошу пана, я принципіяльно не приймаю ніяких дарунків від мужчин!

— Та чомуж? Цеж лише том моїх поезій!

— А, то, що іншого; я думала, що то щось вартісного!

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Проситься відповідних секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що піврічний мітінг відбудеться в пятницю, 13. липня, точно в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 214 Фултон вул. На порядку нарад є важні справи до полагодження, тому проситься всіх членів прибути на означений час. Нові кандидати, котрі хотілиб стати членами Товариства і У. Н. Союза, нехай прийдуть на мітінг і зголосяться до уряду. Тепер є добра нагода, бо вступ вільний. Родичі, котрі ще не вписали своїх дітей до Союза, нехай впишуть на тім мітінгу. Члени, котрі ще не виміняли своїх старих грамот, нехай виміняють цего місяця на тім мітінгу, задля свого власного добра. На мітінгу буде піврічне справоздання урядників і контр. комісії, а також і ювилейного комітету з 30. травня. — В. Вітушинський, предс.; М. Генега, кас.; К. Пілат, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Зап. Січ, від. 385, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 15. липня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Буде справоздання за пів року контр. комісії і принимання нових членів і дітей. Є важні справи до полагодження. — П. Гресько, предс.; Н. Дмитрук, кас.; О. Козак, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАГО, ІЛЛ. Повідомляється членів Бр. св. Петра і Павла, від. 165, що півричний мітінг відбудеться 16. липня, в годині 6:30 ввечір, в гали церковній. Обовязком є всіх членів явитися на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісії здасть справоздання за 6 місяців. Члени, котрі ще не змінили грамот, нехай принесуть старі грамоти на цей мітінг. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свій довг на мітінгу. Будемо принимати нових членів до У. Н. Союза і Братства без вступного." — Юрій Небор, предс.; Мих. Глушик, фін. секр., Петро Харидчак, рек. секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам і членицям, що півричний мітінг відбудеться в суботу, 14. липня, в годині 5-тій пополудни, під ч. 628 Франклин Еве. Мітінг змінено на суботу з причини пікніку в неділю. Проситься членів прийти на півричні збори, бо буде справоздання урядників і контр. комісії та багато інших справ до полагодження. — Іван Брац, предс.; Йосиф Білик, кас.; Ілія Сухий, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союза, від. 292, подає до відома усім своїм членам, що півричний мітінг відбудеться в суботу, 14. липня, в годині 6:30 ввечір, в гали парохіяльній при Кліперт вул. На ці збори обовязково повинен явитись кождий член і члениця. Уряд здасть звіт за пів року. Буде справа пікніку на 22 липня, справа союзового дому та інші важні справи. Пригадується тим кільком членам, що ще не виміняли старих грамот, нехай це зроблять тепер, бо старі грамоти є добрі, але щоби дістати що на них, то треба аж смерти. Старайтеся приєднувати нових членів старших і дітей. Проситься членів вирівнувати свої залеглости, бо каса не буде за нікого більше висилати вкладок. — Д. Запотічний, предс.; Ол. Старко, кас.; Петро Кізел, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що півричні збори відбудуться в неділю, 15. липня, в годині 12-тій в полудне, в церковній сали при Оклей і Райс вул. Обовязково всі члени мають явитись на збори, бо є дуже важні справи до вирішення. Пригадується довгуючим членам, щоби сплачували довг, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Рік 1934-тий є сороковою річницею існування нашої організації У. Н. Союза. Щоби сповнити наш членський патріотичний обовязок супроти нам дорогої організації, то в цім році маємо приєднати пять тисяч нових членів, а в нашім відділі маємо придбати сто нових членів. До цеї пори деякі з членів вже сповнили свій обовязок, але більша частина ще ні. Тому проситься тих членів, що ще не придбали ні одного нового члена, нехай це зроблять тепер, поки ще не пізно. Приходіть на збори, приводіть з собою нових кандидатів, а головно вписуйте ваші діти. По всякі інформації звертайтесь до секретаря. — Іван Карпа, предс.; Дмитро Кузьма, кас.; Тарас Шпікула, секр., 2229 W. Rice St.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє усіх членів, що збори відбудуться в суботу, 14. липня, в годині 7-мій ввечір. Обовязком є кождого члена прибути на збори, бо буде звіт урядників і контр. комісії за пів року та багато інших пекучих справ. Хто хоче змінити грамоту повинен принести стару грамоту на збори. Збори будуть в льокали укр. школи, 13102 Дж. Кемпав. — Дмитро Марцинюк, предс.; Теодор Солодкий, кас.; Стефан Хомяк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 15. липня, в годині 1-ій пополудни, в гали на Сікат ч. 3464. Проситься членів конечно прийти на цей мітінг, бо є багато справ до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівнали свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай зроблять це на тім мітінгу. — Ст. Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що півричний мітінг відбудеться в неділю, 15. липня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калич вул. Проситься всіх членів прибути хоч раз на півричний мітінг і вислухати справоздання за пів рік. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг. Кождий член повинен записати свої діти до У. Н. Союза. Мужчини і женщини, котрі ще не належать до У. Н. Союза, повинні вписатись тепер, щоб не було запізно. — Юрій Сірняк, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

УВАГА! ЧЛЕНИЦІ ЛЬОКАЛЮ Ч. 18! УВАГА!

Подається до відома членицям льокалю ч. 18 чищення офісіа, що мітінг, який відбувся 21. червня 1934 р. на вибір урядників, не відбувся легально. Тому просимо усіх илениць прибути на

МІТІНҐ

який відбудеться

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 12-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1934 РОКУ

в годині 12-тій вполудне під ч. 334 Іст 14-та вул. в Ню Йорку.

160 **Нововибраний Комітет.**

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

які опрацював і видав

М. О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ

на мішаний хор.

1. Живи, Україно.
2. Невістонька, пісня з Полісся.
3. Вербож моя, пісня з Полісся.
4. Одкаля сонненько сходило, пісня з Лемківщини.
5. Моя мила, пісня з Лемківщини.

Повищих 5 пісень продаємо за $1.00.

6. Коляда, Гуцульське Різдво.
7. Пльис, Гуцульське Різдво.
8. Круглыик, Гуцульське Різдво.
9. Щедрівка, Гуцульське Різдво.

Повищі 4 пісні продаємо за $1.00.

Всі повищі пісні можна одержати в книгарні „Свободи". Висилаємо тільки по одержанню належитости.

"SVOBODA."
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МОЛИТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кавчуковій оправі з образцем по середині	$1.50
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в мягкій шкіряній оправі	1.35
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній полотняній оправі	1.00
ВІРУЮ, новий український молитовник в чорній полотняній оправі	.75
ЄІНОЧОК в шкіряній оправі. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	.80
ВІНОЧОК в білій кавчуковій оправі з образцем по середині. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	.90
ГОСТИНЕЦЬ в полотняній оправі	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в білій кавчуковій оправі з образцем по середині	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в чорній шкіряній мягкій оправі	1.35

Повищі молитовники є друковані звичайним друком, не церковним.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПРАВО МАЛОЛІТНІХ.

Відповідно до американського закона, особи до двацять першого року життя рахуються або дітьми (інфентс) або малолітніми (майнерс). Точніше, людина перестає бути малолітньою з днем, що попереджає день двацять перших роковин її уродження. Виняток зроблено тільки в деяких стейтах для дівчат, що стають за законом повнолітніми через подруже після шіснацятого або сімнацятого року.

Коли малолітні діти живуть зі своїми батьками, то батьки мають обовязок подбати для них за мешкання, одежу і харч, а з другого боку мають право до певної міри вимагати послуху й обмежувати їх особисту свободу. Отначе та власть батьків є теж обмежена законом, який не дозволяє їм, наприклад, дітей надто тяжко карати. В багатьох стейтах закон дуже точно наказує, як батьки повинні дбати про здоровля, виховання й освіту дітей. Коли малолітні діти мешкають у батьків або матерей, то звичайно повинні віддавати їм свої заробітки. Колиж не живуть у батьківській хаті і самі заробляють на себе, то й можуть самі розпоряджати заробленими грішми.

В правильних умовинах дитина мусить жити під опікою батьків, доки не стане повнолітньою. В теорії закон вимагає навіть від неї, щоби відповідно до своїх сил причинялась до удержання, доки не має свого власного „домашнього огнища". Одначе це тільки правила, в яких є дуже багато винятків і у пратиці все залежить від хатних відносин та чого вимагає добро самої дитини. Дуже часто так звані Молодечі Суди поміщують дітей, які не мають доброї батьківської чи матірної опіки, у родичів, або прибраних батьків, або дозволяють їм жити незалежно від родини. Одначе правильно дитина не може самовільно покинути хати, і суд заставляє її лишитися під опікою батьків так довго, доки вона сама не може заробити собі на удержання.

Коли ні батько ні мати не можуть дбати за дитину, або обходяться з нею так, що суд забере її від них, тоді суд настановляє для неї опікуна. Той опікун займає, так сказати, місце батька, доки суд не звільнить його від того обовязку, або доки малолітня особа не дійде до своїх літ.

Законно малолітній не може розпоряджати ніякою власністю. Коли йому належиться який маєток, то суд настановляє йому опікуна, щоб тим маєтком господарив. Опікуном може бути батько або чужий чоловік; звичайно суд настановляє когось зпоза родини. Коли дитина доросте до повнолітности, тоді опікун мусить передати їй усі маєтки й здати рахунок зі своєї господарки.

Малолітні можуть робити умови й контракти, які тільки хочуть. Можуть купувати, продавати, позичати. Але хто з малолітнім робить яку умову, мусить бути обережний. Він мусить її додержати, тоді як друга сторона, малолітній, може її знехтувати, або може це зробити його опікун. Тому, наприклад, коли хто підпише малолітньому вексель, або зробить яку іншу грошеву умову, то мусить її виконати і заплатити. Навпаки, малолітній може від умови відступити і своїх зобовязань не сповнити. Законно малолітній відповідає тільки за умови, які торкаються річей, конечних для життя. Зрештою він, дійшовши до повнолітности, може по своїй волі всяку попередню умову або признати, або уневажнити. Наприклад, коли малолітній купив хату або ґрунт і, дійшовши до своїх літ, далі в хаті мешкає або ґрунт уживає, то це знак, що він купно признає і тоді продавець може домагатися від нього заплати. Але коли, дійшовши до повнолітности, хату покине, ґрунту не вживає і скаже, що більше їх не хоче, тоді стягнути з нього грошей не можна.

Фліс.

ПОКЛИК

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЛИСИЧИНЕЦЬ, ПОВІТ ЗБАРАЖ, ЗАХІДНЯ УКРАЇНА.

На днях наш комітет будови Народнього Дому в ріднім селі отримав листа від місцевого комітету з горячою просьбою грошевої помочи на викінчення Народнього Дому в Лисичинцях. Як вам уже відомо, забрало два роки часу як тамошній комітет ждав дозволу на викінчення започаткованого дому. А з весною, коли вже дозвіл отримано, почато працю наново з цілою енергією. Однак під теперішню пору наш нарід переживає всяку нужду, а до того ще й прилучились елементарні нещастя. Отже щоб не діждатись знов від непрошених опікунів припинення будови **(час визначений до кінця березня 1935)**, просять нас, односельчан, скорої помочи, щоби могли перед зимою принаймні викінчити дах. Мури вже готові. Бляха буде коштувати 2,000 польських злотих, а ціле викінчення ще 3,000 злотих. Разом їм потрібно на викінчення 5,000 злотих. В домі буде мати приміщення читальня „Просвіти", Кооператива і Молочарня. Мур як сказано, вже укінчений, дім має два поверхи, є довгий 16 метрів, матиме 12 кімнат і галю на представлення. З листа довідуємось, що наші селяни працюють задармо, а платять тільки за річи конечні. Всі охочо жертвують, що можуть, а навіть позатягали векслі, котрі мусітимуть сплатити перед Новим Роком.

Наш місцевий комітет, котрий був заснований в Ансонії, Конн., в році 1926, і до нині вислав до краю $300, припинив працю через безробіття, як також тому, що була припинена будова дому. Тепер він наново посилає збірку, і просить всіх односельчан, деб вони не жили, щоби були так добрі і поспішили зі збіркою хоч би найменшою. Але нехай кождий жертвує. Гроші просимо слати на адресу секретаря, котрий по затягненню в книги, передасть їх скарбникови. Наш комітет уладжує теж у серпні підприємство на ту ціль. Також переводить збірку тут на місці. Позамісцеві члени нехай негайно відозвуться.

Браття односельчани! Не дайте від цеї справи відтягнутися! Сповніть свій громадський обовязок. Можливо, що й нам прийдеться ще колись в тім домі переживати щасливіші хвилі нашого життя.

За Комітет:

Іван Шуран, предсідник;
Олександер Мерещак, секр.
8 Mary St., Ansonia, Conn.
Василь Шуран, скарбник;
Іван Радзіх і Трофим Стадник, контрольори.

Орел воював із парасолею.

На леваді в Тоскані паслася спокійно череда овець, яких доглядав чабан Неволяі. Нараз цю ідилю закаламутив орел, який спустився на землю та хотів схопити вівцю. Пастух, що не мав зі собою ніякої зброї, отворив скоро проти вірла парасолю, яку мав при собі. Орел, розюшений несподіваним спротивом, кинувся на парасолю та кількома ударами роздер її. Тричі так орел злітав униз, і пастух певно був би не дав йому ради, колиб на поміч не прибіг би був один селянин, що добре вицілив у вірла та вбив його.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(29)

Дивлячися здивовано на Тарзана, полковник спитав: „Хто провів вас сюди через боєві лінії?" Тарзан відповів: „Я сам пройшов їх". Ще раз кажу, що боєву лінію червоних та британську я пройшов, ніким незамічений". Полковник задумався й видно було, що він недовіряє словам Тарзана.

Нарешті він сказав Тарзанови, що сумнівається, щоби було можливо людині пройти боєві лінії непоміченим. Тарзан відповів: „Ви люди цивілізовані, але коли приходите в нашій джунглі, то стаєтеся дурнями. Малі малпи, Маню, рівночути з вами, тут розумнші. Лише ваша зброя ратує вас.

„Колиб я мав кілька малп так узброєних як люди, Африка булаб скоро вільною від червоних напасників. Малпи справилисьб з ними скорше ніж ви, цивілізовані й вимуштрувані вояки". Це вже була довга промова для Тарзана. Він перервав її словами: „Годі! Чи хочете моєї помочи?"

Полковник нічого не відповів, а ще більше задумався. Він не міг зрозуміти здібности Тарзана поводитися в Африці, а може думав, що перед ним не зовсім здоровоґо розуму людина. Тарзан підійшов до мапи на столі й на ній показав полковникови місця, де були скорострiли червоних.